

فصل ۱

سرزمین و آب و هوا

جغرافیای طبیعی استان

موقعیت نسبی

استان همدان در گستره‌ای به مساحت ۱۹۴۹۱ کیلومتر مربع، در غرب ایران بین ۳۳ درجه و ۵۹ دقیقه تا ۳۵ درجه و ۴۴ دقیقه عرض شمالی و ۴۷ درجه و ۴۷ دقیقه تا ۴۹ درجه و ۳۰ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ قرار گرفته است.

این استان از شمال به استانهای زنجان و قزوین، از جنوب به استان لرستان، از شرق به استان مرکزی و از غرب به استان کرمانشاه و قسمتی از استان کردستان محدود است.

بر اساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن آبان ماه سال ۱۳۸۵ کل جمعیت استان ۱۷۰۳۲۶۷ نفر می‌باشد که از این عده ۸۵۶۸۳۹ نفر مرد و ۸۴۶۴۲۸ نفر زن بوده است.

همچنین از کل جمعیت استان ۹۸۰۷۷۱ نفر در مناطق شهری، ۷۲۱۲۲۵ نفر در مناطق روستایی سکونت داشته و ۱۲۷۱ نفر غیرساکن بوده‌اند.

ناهمواریه‌ها

ناهمواریه‌های استان در طی دوران زمین شناسی دچار تغییرات زیادی شده است. یکی از عوامل تغییر شکل ناهمواریهای استان، آبهای روان بوده است. آبهای روان در برخی مناطق با تخریب ارتفاعات و انباشتن مواد در چاله‌ها، سبب کاهش ارتفاع کوهها و پیدایش دشت‌های متعددی شده‌اند. در برخی مناطق نیز شدت عمل آبهای روان به اندازه‌ای بوده که شکل ناهمواریها را معکوس کرده است برای مثال کوه به دره تبدیل شده یا دره‌ای عمیق در دوره‌های گذشته، اکنون به صورت کوه در آمده است. کوه گرمز در غرب تویسرکان نمونه‌ای جالب از این پدیده است. ناهمواریهای استان به اشکال مختلف پدید آمده است که ذیلاً به آن اشاره می‌شود.

الف- ارتفاعات:

ارتفاعات استان عموماً جهت شمال غربی- جنوب شرقی دارند و به طور کلی در شمال، مرکز و جنوب استان قرار گرفته‌اند. هر یک از این ارتفاعات، شامل بخشی از کوههای مختلف ایران است.

۱- ارتفاعات شمالی: این کوهها در قسمت شمال غربی کوه های مرکزی ایران قرار دارند و خط الراس آنها مرز بین استان قزوین است. جنس کوههای شمالی، عمدتاً از سنگهای آذرین بیرونی و سنگهای آهکی است.

۲- ارتفاعات میانی: شامل سلسله جبال الوند است که به موازات ارتفاعات شمالی، از مرزهای غربی استان شروع می‌شود و تا حوالی شهر ازندریان در نزدیکی جاده همدان- ملایر ادامه دارد. قله الوند با ارتفاع

۱- سرزمین و آب و هوا ————— سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۳۵۷۴ متر از سطح دریا در این سلسله جبال قرار دارد و جنس این کوهها از سنگ آذرین درونی (گرانیت) می‌باشد.

در غرب استان و در شمال دشت همدان- بهار ارتفاعاتی قرار دارد که از نظر بلندی چندان مهم نیستند و این ارتفاعات عمدتاً از آهکهای بلورین تشکیل شده‌اند. غار معروف علیصدر (در ۷۵ کیلومتری شمال غربی همدان) در این تشکیلات بوجود آمده است.

۳- ارتفاعات جنوبی: این ارتفاعات که به کوههای گرو موسوم‌اند همانند ارتفاعات شمالی و میانی استان، جهت شمال غربی- جنوب شرقی دارند و بخشی از کوه زاگرس محسوب می‌شوند. این کوهها به صورت دیواره‌ای بین استانهای همدان و لرستان کشیده شده‌اند و جنس آنها، عمدتاً از سنگهای آهکی است و مرتفع‌ترین قله‌ی این کوه ورخاش به ارتفاع ۳۶۳۹ متر، حد فاصل استانهای همدان و لرستان است. در جنوب شرقی استان نیز، ارتفاعات پراکنده‌ای دیده می‌شود که از مهمترین آنها می‌توان از کوه سرده و کوه گرمه نام برد. شهر ملایر در دامنه کوه گرمه واقع شده است.

۴- کوههای پراکنده: در حد فاصل ارتفاعات شمالی و میانی استان، کوههایی به طور پراکنده واقع‌اند که از جمله آنها می‌توان قلی‌آباد و قره داغ را در شهرستان کبودرآهنگ نام برد.

ب- دشت‌ها:

دشت‌های استان از نظر نحوه پیدایش به دو دسته تقسیم می‌شوند.

- دشت‌های تراکمی.

- دشت‌های فرسایشی (کاوشی).

دشت‌های تراکمی در اثر انباشت آبرفت‌ها در مناطق پست به وجود آمده‌اند و دشت‌های فرسایشی در اثر تخریب و جابجایی مواد سازنده‌ی ارتفاعات ایجاد شده‌اند، در استان دشت‌های ملایر و تویسرکان از نوع فرسایشی و بقیه از نوع تراکمی است.

آب و هوا:

آب و هوای استان به طور کلی تحت تاثیر عرض جغرافیایی، ارتفاع، مکان، امتداد کوهها و فاصله از دریاست. جابجایی توده‌های هوا در تعیین نوع آب و هوای هر منطقه نقش مهمی دارد. توده‌های شمالی: این توده هوا در ماههای سرد سال از عرض شمالی کشور حرکت می‌کند، هوای استان را تحت تاثیر قرار می‌دهد و سبب کاهش دما و بارندگی بیشتر به صورت برف می‌باشد. توده‌های جنوبی: این توده هوا در ماههای گرم سال از عرض‌های جنوبی کشور و منطقه حرکت می‌کند. استان را تحت تاثیر قرار می‌دهد و موجب افزایش دما و کاهش یا قطع بارندگی می‌شود.

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۱- سرزمین و آب و هوا

توده‌های غریبی: این توده‌ها در ماه‌های مرطوب سال (آبان تا خرداد) از غرب، جنوب غرب و شمال غرب وارد کشور شده و موجب افزایش نسبی دما و بارندگی در سطح استان می‌شود.
بطور کلی آب و هوای استان در نتیجه وجود کوه‌های مرتفع، رودخانه‌ها و چشمه‌سارهای فراوان و پر آب و پستی و بلندی‌های زیاد، متغیر است. بدین ترتیب که هوای دره‌های شمالی کوه الوند، سرد و پربرف و باران و تابستانهای آن معتدل است.

رودخانه‌ها:

رودخانه‌های استان عموماً از برف فصول مرطوب تغذیه می‌شوند و در فصل تابستان که گیاهان نیاز به آب دارند به استثنای یکی دو رود مثل گاماسیاب و سیمینه رود، خشک شده یا به حداقل میزان آبدهی می‌رسند.

مهمترین رودهای استان عبارتند از:

- ۱- **سیمینه رود** واقع در بخش مرکزی از دامنه‌های شمالی الوند و کوه الموقلاغ در غرب دشت بهار سرچشمه میگیرد و در شهرستان همدان به رودخانه قره چای می‌پیوندد. این رودخانه از مجموعه رودخانه‌های کوچک و خشک رودهایی که در مواقع بارندگی دارای آب می‌باشند تشکیل می‌یابد.
- ۲- **رودخانه قره‌چای** (قوریچای) از گردنه زاغه و دره‌های آبادی الفاوت و آبهندو سرچشمه گرفته و در اراضی امزاجرد به سیمینه رود می‌ریزد.
- ۳- **رودخانه‌های دمیق و ایده‌لو** از ارتفاعات شمالی دهستان سردرود و ارتفاعات خدابنده‌لو سرچشمه می‌گیرد و به رودخانه سیمینه رود ملحق می‌گردد.
- ۴- **رودخانه وفرجین** از قله کلاغ لان الوند سرچشمه گرفته و به چراگاه آبادی گنج تپه بهار منتهی می‌شود.
- ۵- **رودخانه دره مراد بیگ** از کوه الوند سرچشمه می‌گیرد و به رودخانه خاکو می‌ریزد.
- ۶- **رودخانه سیمین** از قله کلاغ لان الوند سرچشمه می‌گیرد و پس از ملحق شدن به رودخانه‌هایی که از گردنه اسد آباد و همه کسی سرچشمه دارند به طرف آبادی امزاجرد جاری می‌شود.
- ۷- **رودخانه عباس‌آباد** از دره‌های گنج نامه و تاریک دره، سرچشمه گرفته به رودخانه خاکو منتهی می‌شود.
- ۸- **رودخانه خاکو** از کوه الوند سرچشمه می‌گیرد و پس از عبور از کنار آبادی‌های خاکو، چشین، مزدقینه، گراچقا و ده پیاز در اراضی آبادی امزاجرد به سیمینه رود می‌ریزد.
- ۹- **رودخانه گردنه اسدآباد** از گردنه اسدآباد سرچشمه گرفته و از کنار آبادیهای رسول آباد فعلی و گنده جین گذشته و در نزدیکی آبادی مالک اشتر با رودخانه همه کسی یکی شده و به سیمینه رود ملحق می‌شود.
- ۱۰- **رودخانه همه کسی** از گردنه همه کسی سرچشمه می‌گیرد و پس از عبور از چندین دهستان به رودخانه قره چای منتهی می‌شود.

۱- سرزمین و آب و هوا ————— سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۱۱- رودخانه درجزین از دره‌های جنوبی کوه خرقان سرچشمه گرفته پس از گذشتن از دهستان درجزین، به رودخانه قره چای می‌ریزد.

۱۲- رودخانه شهاب از کوه‌های شرقی و غربی دهستان چهاردولی سرچشمه می‌گیرد و پس از گذشتن از کنار آبادی خسرو آباد به خرم رود ملحق می‌شود.

۱۳- قلقل رود از دره‌های جنوب غربی کوه الوند سرچشمه می‌گیرد و پس از ملحق شدن به رودخانه شهاب به رودخانه گاماسیاب منتهی می‌شود.

۱۴- رود ملایر (حرم‌آباد) از ارتفاعات جنوب شرق ملایر سرچشمه گرفته، به سوی ملایر جاری می‌شود سپس جاده ملایر- بروجرد را قطع کرده به طرف نهاوند ادامه یافته و به گاماسیاب می‌پیوندد.

۱۵- رودخانه گاماسیاب یکی از طویل‌ترین رودخانه‌های ایران بشمار می‌رود. این رودخانه از جنوب غرب شهرستان نهاوند سرچشمه می‌گیرد. پس از عبور از دشت نهاوند و آبیاری باغات و کشتزارهای اطراف آن، در کنار آبادی لیلی یادگار، شاخه رود ملایر (حرم‌آباد) را دریافت می‌کند، در کنار آبادی گردیان، قلقل‌رود از توپسرکان بدان متصل می‌گردد. گاماسیاب از شاخه‌های اصلی رود کرخه بشمار می‌آید. رودخانه گاماسیاب در طول شهرستان خرم‌آباد بنام سیمره نامیده می‌شود و کلیه رودخانه‌های شرقی کبیر کوه و تمام رودخانه‌های لرستان به آن می‌پیوندد و پس از گذشتن از لرستان در غرب خوزستان جاری و کرخه نامیده می‌شود و بالاخره به باتلاق هورالعظیم منتهی می‌گردد.

۱۶- خرم‌رود از دره‌های شمال شرقی آبادی شهرستانه و ارتفاعات الوند سرچشمه می‌گیرد و پس از عبور از توپسرکان وارد شهرستان کنگاور می‌شود.

۱۷- کرزان رود از علیای دره آبادی گشانی و سنجوران سرچشمه گرفته و در حدود آبادی اریکان با دو شعبه از رود سرابی و سرکان یکی شده و بنام قلقل‌رود، آبادی‌های اطراف خود را مشروب نموده و سپس به رودخانه گاماسیاب منتهی می‌گردد.

۱- سرزمین و آب و هوا

مقدمه:

اطلاعات این فصل شامل تقسیمات کشوری، آب و هوا و محیط زیست می‌باشد. ضرورت انجام تقسیمات کشوری، برای نخستین بار در سال ۱۲۸۶ شمسی با تصویب قانون تشکیلات ایالات و ولایات مورد توجه قرار گرفت که در واقع زیر بنای قانون فعلی تقسیمات کشوری است.

تا سال ۱۳۶۷ استان همدان متشکل از چهار شهرستان، دوازده بخش و سی و سه دهستان بود. بخشهای کبودرآهنگ و اسدآباد در سالهای ۱۳۶۸ و ۱۳۶۹ به شهرستان تبدیل گردید. در سال ۱۳۶۸ دهستان خزل غربی از شهرستان نهاوند و در سال ۱۳۶۹ دهستان پارسینه از شهرستان اسدآباد منتزع و به استان کرمانشاه ملحق شدند. همچنین بخشهای بهار و رزن نیز در سال ۱۳۷۲ به شهرستان تبدیل شده‌اند.

همچنین بعد از سرشماری آبان ماه سال ۱۳۷۵ آبادیهای جورقان، دماق، قهاوند و ازندریان و در سال ۱۳۷۹ آبادیهای جوکار، گل تپه، فرسفج و شیرین سو به شهر تبدیل شده‌اند. در سال ۱۳۸۴ نیز سه آبادی برزول، گیان و زنگنه به نقاط شهری استان اضافه شده است. در سال ۱۳۸۸ نیز بر اساس مصوبه هیات وزیران بخش فامنین شهرستان همدان تبدیل به شهرستانی متشکل از بخش جدید پیشخور با ترکیب دهستان پیشخور و دهستان جدید زردشت و مرکزی با ترکیب دهستانهای خرم دشت و مفتح گردید. همچنین بخش جدید پیرسلیمان به مرکزیت روستای آجین در شهرستان اسدآباد ایجاد گردید.

تعاریف و مفاهیم بکار رفته در این فصل بشرح زیر است:

طول جغرافیایی: طول جغرافیایی یک نقطه بروی سطح زمین زاویه ای است که بین صفحه نصف النهار عبوری از آن نقطه و صفحه نصف النهار اولیه ای که از گرینویچ می گذرد قرار دارد.

عرض جغرافیایی: عرض جغرافیایی یک نقطه در صفحه نصف النهار محل، زاویه بین دو خط از مرکز زمین به استوا و نقطه مورد نظر است.

حداکثر مطلق درجه حرارت: عبارت است از بالاترین درجه حرارت در یک دوره مشخص از زمان (۲۴ ساعت، یک ماه، یک سال یا چند سال).

حداقل مطلق درجه حرارت: عبارت است از پائین‌ترین درجه حرارت در یک دوره مشخص از زمان (۲۴ ساعت، یک ماه، یک سال یا چند سال).

رطوبت نسبی: مقدار هوای تر موجود در یک واحد حجم از هوای معمولی است.

۱ - سرزمین و آب و هوا ————— سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

منطقه حفاظت شده: به محدوده‌ای از منابع طبیعی کشور اعم از جنگل، مرتع، دشت و کوهستان اطلاق می‌شود که از لحاظ ضرورت حفظ و تکثیر نسل جانوران وحشی یا حفظ و احیای رستنی‌ها از نظر وضع طبیعی دارای اهمیت خاص بوده و تحت حفاظت قرار می‌گیرد.

منطقه آزاد: به محدوده‌ای از اراضی کشور اعم از جنگل، مرتع، دشت و کوهستان اطلاق می‌شود که در خارج از مناطق حفاظت شده واقع گردیده و هرگونه بهره‌برداری از منابع حیات وحش و آبریزان در آن، مستلزم رعایت قوانین خاص سازمان محیط زیست می‌باشد.

ذخیره گاه جنگلی: مناطقی را گویند که به منظور نگهداری و حفاظت از گونه‌های گیاهی منحصر به فرد، کمیاب، در حال انقراض و یا توده‌های با ارزش با مشارکت مردم محصور می‌شوند.

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۱- سرزمین و آب و هوا

۱-۱- طول و عرض جغرافیایی استان به تفکیک شهرستان: ۱۳۸۹

طول شرقی				عرض شمالی				شهرستان
حداکثر		حداقل		حداکثر		حداقل		
درجه	دقیقه	درجه	دقیقه	درجه	دقیقه	درجه	دقیقه	
۴۹	۳۰	۴۷	۴۷	۳۵	۴۴	۳۳	۵۹	کل استان
۴۸	۱۵	۴۷	۴۷	۳۴	۶۰	۳۴	۳۵	اسدآباد
۴۸	۴۱	۴۸	۰۸	۳۵	۰۹	۳۴	۴۵	بهار
۴۸	۳۵	۴۸	۰۴	۳۴	۴۶	۳۴	۱۹	تویسرکان
۴۹	۲۷	۴۸	۳۲	۳۵	۴۴	۳۵	۰۹	رزن
۴۹	۳۰	۴۸	۵۱	۳۵	۱۴	۳۴	۵۲	فامنین
۴۸	۵۴	۴۷	۵۲	۳۵	۴۱	۳۵	۱۱	کبودرآهنگ
۴۹	۰۹	۴۸	۲۴	۳۴	۴۰	۳۴	۰۷	ملایر
۴۸	۳۲	۴۷	۵۳	۳۴	۲۶	۳۳	۵۹	نهایند
۴۹	۱۳	۴۸	۲۰	۳۴	۵۶	۳۴	۳۵	همدان

مأخذ- معاونت برنامه ریزی استانداری.

۲-۱- تعداد شهرستان، بخش، شهر و دهستان بر اساس تقسیمات کشوری

تعداد دهستان	تعداد شهر	تعداد بخش	تعداد شهرستان	سال
۶۸	۱۲	۱۸	۶	۱۳۷۰
۶۸	۱۶	۱۸	۸	۱۳۷۵
۷۲	۲۷	۲۳	۸	۱۳۸۴
۷۲	۲۷	۲۳	۸	۱۳۸۵
۷۲	۲۷	۲۳	۸	۱۳۸۶
۷۲	۲۷	۲۳	۸	۱۳۸۷
۷۳	۲۷	۲۵	۹	۱۳۸۸
۷۳	۲۷	۲۵	۹	۱۳۸۹

مأخذ- معاونت برنامه ریزی استانداری.

۱- سرزمین و آب و هوا ————— سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۳-۱- مشخصات عمومی شهرستانها بر اساس تقسیمات کشوری در پایان سال ۱۳۸۹

شهرستان	مساحت (کیلومتر مربع)	تعداد بخش	تعداد شهر	تعداد دهستان
کل استان	۱۹۴۹۱	۲۵	۲۷	۷۳
اسدآباد	۱۱۹۶	۲	۱	۶
بهار	۱۳۳۴	۳	۳	۶
تویسرکان	۱۵۵۵	۲	۳	۷
رزن	۲۷۲۸	۳	۳	۷
فامنین	۱۲۸۷	۲	۱	۴
کبودرآهنگ	۳۸۱۵	۳	۳	۱۰
ملایر	۳۲۰۹	۴	۵	۱۵
نهایند	۱۵۳۶	۴	۴	۹
همدان	۲۸۳۱	۲	۴	۹

مأخذ- معاونت برنامه ریزی استانداری .

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۱- سرزمین و آب و هوا

۴- ۱- تقسیمات کشوری در محدوده استان: ۱۳۸۹

تعداد آبادی			نام دهستان	نام شهر	شهرستان و بخش
خالی از سکنه	دارای سکنه	جمع			
۱۲۷	۱۰۱۵	۱۲۱۲	-	-	کل استان همدان
۱۸	۹۹	۱۱۷		اسدآباد	شهرستان اسدآباد
					مرکزی
۳	۹	۱۲	جلگه		
۳	۲۶	۲۹	چهاردولی		
۰	۱۴	۱۴	در بندرود		
۵	۲۰	۲۵	سیدجمال الدین		
				-	پیرسلیمان
۶	۱۷	۲۳	پیرسلیمان		
۱	۱۳	۱۴	کلیائی		
۷	۷۰	۷۷		بهار	شهرستان بهار
					مرکزی
۰	۱۱	۱۱	ابرومند		
۰	۱۱	۱۱	سیمینه رود		
				لالجین	لالجین
۰	۱۰	۱۰	سفالگران		
۷	۱۱	۱۸	مهاجران		
				صالح آباد	صالح آباد
۰	۱۶	۱۶	دیم کاران		
۰	۱۱	۱۱	صالح آباد		
۹	۱۰۸	۱۱۷		تویسرکان	شهرستان تویسرکان
				سرکان	مرکزی
۲	۲۳	۲۵	حقیوق نبی		
۱	۲۰	۲۱	خرم رود		
۰	۹	۹	سید شهاب		
۲	۹	۱۱	کرزان رود		
				فرسفیج	قلقل رود
۱	۱۵	۱۶	قلقل رود		

۱- سرزمین و آب و هوا ————— سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۴-۱- تقسیمات کشوری در محدوده استان: ۱۳۸۹ (دنباله)

تعداد آبادی			نام دهستان	نام شهر	شهرستان و بخش
خالی از سکنه	دارای سکنه	جمع			
۰	۱۱	۱۱	کمال رود	رزن	شهرستان رزن
۳	۲۱	۲۴	میان رود		
۱۲	۱۲۶	۱۳۸			
۴	۲۶	۳۰	رزن		
۱	۱۶	۱۷	خرقان		
۰	۱۴	۱۴	بغراطی		
۱	۱۷	۱۸	سرد رود سفلی		
۰	۱۳	۱۳	سرد رود علیا		
۶	۲۴	۳۰	درجزین علیا		
۰	۱۶	۱۶	درجزین سفلی		
۴	۱۲۸	۱۳۲			
۰	۱۴	۱۴	کوهین		
۰	۱۵	۱۵	سرداران		
۰	۷	۷	راهب		
۰	۱۰	۱۰	حاجیلو		
۲	۱۰	۱۲	سبزدشت		
۰	۲۱	۲۱	مهربان سفلی		
۰	۱۵	۱۵	علی صدر		
۰	۱۰	۱۰	گل تپه		
۲	۱۰	۱۲	مهربان علیا		
۰	۱۶	۱۶	شیرین سو		

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۱- سرزمین و آب و هوا

۴- ۱- تقسیمات کشوری در محدوده استان: ۱۳۸۹ (دنباله)

تعداد آبادی			نام دهستان	نام شهر	شهرستان و بخش
خالی از سکنه	دارای سکنه	جمع			
۲۵	۲۰۸	۲۳۳		ملایر	شهرستان ملایر
					مرکزی
۰	۱۲	۱۲	جوزان		
۲	۱۸	۲۰	حرم رود علیا		
۳	۱۵	۱۸	کوه سردره		
۱	۱۲	۱۳	موزاران		
				زنگنه	زند
۲	۲۵	۲۷	کمازان سفلی		
۱	۱۱	۱۲	کمازان علیا		
۲	۱۰	۱۲	کمازان وسطی		
				جوکار ازندریان	جوکار
۰	۹	۹	المهدی		
۱	۹	۱۰	ترک شرقی		
۲	۱۹	۲۱	ترک غربی		
۲	۱۵	۱۷	جوکار		
				سامن	سامن
۲	۱۱	۱۳	آورزمان		
۳	۱۶	۱۹	حرم رود سفلی		
۴	۱۷	۲۱	سامن		
۰	۹	۹	سفید کوه		
۲۰	۱۶۹	۱۸۹		نهادند	شهرستان نهادند
					مرکزی
۰	۲۴	۲۴	طریق الاسلام		
۹	۲۳	۳۲	گاماسیاب		
۳	۳۴	۳۷	شعبان		
				برزول	زرین دشت
۱	۸	۹	فضل		
۰	۷	۷	گرین		

۱- سرزمین و آب و هوا ————— سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۴-۱- تقسیمات کشوری در محدوده استان: ۱۳۸۹ (دنباله)

تعداد آبادی			نام دهستان	نام شهر	شهرستان و بخش
خالی از سکنه	دارای سکنه	جمع			
				فیروزان	خزل
۳	۳۹	۴۲	خزل شرقی		
۴	۲۲	۲۶	سلگی		
				گیان	گیان
۰	۶	۶	گیان		
۰	۶	۶	سراب		
۱۲	۱۱۴	۱۲۶			شهرستان همدان
				قهاوند	شراء
۱	۱۴	۱۵	چیچون دشت		
۰	۱۱	۱۱	چاه دشت		
۰	۱۵	۱۵	شوردشت		
				همدان	مرکزی
۱	۶	۷	ابرو	مریانج	
۰	۸	۸	الوند کوه شرقی	جورقان	
۲	۱۲	۱۴	الوند کوه غربی		
۳	۲۲	۲۵	سنگستان		
۴	۱۳	۱۷	گنبد		
۱	۱۳	۱۴	هگمتانه		
۲۰	۶۳	۸۳			شهرستان فامنین
۱	۱۴	۱۵	خرم دشت	فامنین	مرکزی
۲	۵	۷	مفتح		
۱۵	۳۱	۴۶	پیشخور	-	پیشخور
۲	۱۳	۱۵	زردشت		

مأخذ- معاونت برنامه ریزی استانداری .

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۱- سرزمین و آب و هوا

۵- ۱- مشخصات ایستگاههای هواشناسی: ۱۳۸۹

ایستگاه	نام شهر یا دهستان محل استقرار	نوع ایستگاه	سال تاسیس	ارتفاع از سطح دریا (متر)
سینوپتیک همدان	فرودگاه همدان	سینوپتیک فرودگاهی	۱۳۵۴	۱۷۴۱
ملایر	موزاران (روستای جوراب)	سینوپتیک اصلی	۱۳۷۰	۱۷۷۷
نوزه (کیودرآهنگ)	راهب	سینوپتیک اصلی	۱۳۲۹	۱۶۷۹
نهاوند	شعبان (جهان آباد)	سینوپتیک	۱۳۷۱	۱۶۷۸
رزن	رزن (روستای تکیه)	سینوپتیک تکمیلی	۱۳۸۶	۱۸۰۵
تویسرکان	تویسرکان	سینوپتیک تکمیلی	۱۳۸۲	۱۷۸۳
اسدآباد	اسدآباد	سینوپتیک تکمیلی	۱۳۸۷	۱۵۵۲
فامنین	فامنین	سینوپتیک تکمیلی	۱۳۸۷	۱۶۱۶
قهاوند	قهاوند	سینوپتیک تکمیلی	۱۳۸۷	۱۶۴۵

مأخذ- اداره کل هواشناسی استان.

۱- سرزمین و آب و هوا ————— سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۱-۶- وضع جوی شهر همدان بر حسب ماه

دمای هوا (درجه سانتیگراد)					ماه
متوسط	حداقل مطلق	حداکثر مطلق	معدل حداقل	معدل حداکثر	
۱۲/۳	-۲۰/۲	۳۹/۶	۴	۲۰/۷ ۱۳۸۹
۱۰/۶	-۴/۸	۲۲/۷	۳/۸	۱۷/۳ فروردین
۱۴/۱	۱/۲	۲۷	۶/۷	۲۱/۵ اردیبهشت
۲۰/۳	۳/۵	۳۶	۱۰	۳۰/۷ خرداد
۲۵	۷/۴	۳۹/۶	۱۴	۳۶ تیر
۲۳/۷	۱۰/۸	۳۷/۶	۱۳/۷	۳۳/۷ مرداد
۲۱/۳	۷/۵	۳۵	۱۰/۸	۳۱/۷ شهریور
۱۷/۳	۳/۳	۳۱/۲	۷/۶	۲۷ مهر
۹/۵	-۴/۷	۲۶/۶	۱/۳	۱۷/۶ آبان
۵/۳	-۶/۵	۲۴/۷	-۳/۶	۱۴/۲ آذر
-۱/۵	-۱۹	۱۰/۸	-۶/۵	۳/۶ دی
-۲/۳	-۲۰/۲	۱۲/۹	-۸/۲	۳/۶ بهمن
۴/۶	-۷/۱	۲۱/۱	-۲	۱۱/۱ اسفند

حداکثر سرعت وزش باد (متر بر ثانیه)	ساعات آفتابی (ساعت)	تعداد روزهای یخبندان	متوسط رطوبت نسبی (درصد)		حداکثر بارندگی در یک روز	میزان بارندگی (میلیمتر)	ماه
			ساعت ۱۲:۳۰	ساعت ۶:۳۰			
۱۶	۳۰۷۶	۱۲۴	۳۳	۶۰	۲۵/۷	۳۰۰/۸ ۱۳۸۹
۱۰	۲۲۷/۲	۴	۴۰	۶۳	۲۰	۵۴/۷ فروردین
۱۰	۲۵۶/۵	۰	۳۹	۵۵	۲۵/۷	۷۵/۷ اردیبهشت
۱۰	۳۳۰/۵	۰	۱۸	۴۷	۴/۴	۵/۹ خرداد
۱۰	۳۷۰/۴	۰	۱۲	۳۱	۰	۰ تیر
۹	۳۳۲/۵	۰	۱۲	۳۹	۰/۱	۰/۱ مرداد
۱۲	۳۱۸/۹	۰	۱۴	۴۸	۱/۹	۱/۹ شهریور
۱۲	۲۹۴/۷	۰	۱۶	۴۸	۰/۱	۰/۱ مهر
۹	۲۳۷/۶	۱۶	۳۴	۷۴	۲۰/۳	۳۶/۴ آبان
۹	۲۲۹/۸	۲۸	۳۲	۶۴	۱۷/۹	۳۲ آذر
۷	۱۲۱	۳۰	۷۱	۹۲	۷/۶	۲۷/۸ دی
۱۶	۱۷۰/۷	۲۶	۶۰	۸۲	۹/۶	۲۲/۳ بهمن
۱۱	۱۸۶/۲	۲۰	۴۷	۸۰	۱۲/۷	۴۳/۹ اسفند

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۱- سرزمین و آب و هوا

۶-۱- وضع جوی شهر ملایر بر حسب ماه (دنباله)

دمای هوا (درجه سانتیگراد)					ماه
متوسط	حداقل مطلق	حداکثر مطلق	معدل حداقل	معدل حداکثر	
۱۳/۹	-۱۶/۶	۳۹/۶	۶/۴	۲۱/۴۱۳۸۹
۱۱/۳	-۲/۸	۲۲/۶	۵/۳	۱۷/۴ فروردین
۱۵/۳	۴/۲	۲۷/۴	۸/۹	۲۱/۷ اردیبهشت
۲۲	۷	۳۶/۸	۱۳	۳۱ خرداد
۲۶/۲	۱۰/۶	۳۹/۶	۱۶/۴	۳۶ تیر
۲۵/۲	۱۳/۶	۳۷/۲	۱۶/۷	۳۳/۷ مرداد
۲۲/۷	۱۰/۲	۳۷	۱۳/۷	۳۱/۸ شهریور
۱۸/۳	۵/۴	۳۰/۶	۹/۳	۲۷/۳ مهر
۱۱/۱	-۱/۸	۲۸/۲	۳/۴	۱۸/۸ آبان
۶/۹	-۳/۸	۱۹	-۱/۲	۱۵/۱ آذر
۱	-۱۳	۱۲/۲	-۴/۴	۶/۵ دی
۱/۳	-۱۶/۶	۱۳	-۳/۶	۶/۱ بهمن
۵/۳	-۸/۴	۲۱	-۰/۵	۱۱/۲ اسفند

حداکثر سرعت وزش باد (متر بر ثانیه)	ساعات آفتابی (ساعت)	تعداد روزهای یخبندان	متوسط رطوبت نسبی (درصد)		حداکثر بارندگی در یک روز	میزان بارندگی (میلیمتر)	ماه
			ساعت ۱۲:۳۰	ساعت ۶:۳۰			
۱۷	۳۲۱۵/۸	۱۰۲	۳۰	۵۹	۴۴/۲	۳۵۶۱۳۸۹
۱۶	۲۳۴/۶	۲	۳۵	۷۳	۲۵/۲	۶۰/۹ فروردین
۱۱	۲۶۳/۲	۰	۳۷	۷۱	۳۰/۳	۸۷/۶ اردیبهشت
۱۲	۳۴۸/۸	۰	۱۶	۴۴	۰/۵	۰/۵ خرداد
۹	۳۷۱/۸	۰	۱۲	۳۱	۰	۰ تیر
۱۷	۳۱۴/۳	۰	۱۴	۳۵	۰	۰ مرداد
۱۲	۳۱۱/۹	۰	۱۹	۴۷	۱۱/۸	۱۹/۴ شهریور
۱۵	۲۸۶/۹	۰	۲۲	۴۹	۰	۰ مهر
۱۲	۲۴۹/۴	۵	۲۸	۶۲	۷	۱۲/۶ آبان
۱۰	۲۳۴/۴	۲۴	۲۴	۵۵	۱۷/۶	۲۹/۱ آذر
۱۲	۱۷۷/۲	۲۹	۵۷	۸۵	۱۱/۱	۳۰/۶ دی
۱۱	۲۱۱/۴	۲۴	۵۲	۷۹	۷/۴	۲۳/۶ بهمن
۱۲	۲۱۱/۹	۱۸	۴۴	۷۴	۴۴/۲	۹۱/۷ اسفند

۱- سرزمین و آب و هوا ————— سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۱-۶- وضع جوی شهر نهاوند بر حسب ماه (دنباله)

دمای هوا (درجه سانتیگراد)					ماه
متوسط	حداقل مطلق	حداکثر مطلق	معدل حداقل	معدل حداکثر	
۱۴/۴	-۱۴/۴	۴۰	۶/۶	۲۲/۱۱۳۸۹
۱۱/۶	-۴/۲	۲۳/۶	۴/۹	۱۸/۳	فروردین
۱۵/۵	۳/۸	۲۷/۴	۸/۶	۲۲/۴	اردیبهشت
۲۲/۱	۶/۶	۳۶/۴	۱۲/۸	۳۱/۴	خرداد
۲۶/۲	۸/۴	۴۰	۱۶	۳۶/۳	تیر
۲۵/۸	۱۴	۳۷/۸	۱۶/۵	۳۵	مرداد
۲۳/۷	۱۱	۳۶	۱۴/۳	۳۳	شهریور
۱۸/۶	۴/۶	۳۲	۹/۴	۲۷/۸	مهر
۱۱/۶	-۲/۶	۲۹	۳/۴	۱۹/۹	آبان
۷/۳	-۴/۴	۲۰/۶	-۱/۱	۱۵/۶	آذر
۲/۱	-۹	۱۴/۴	-۲/۸	۷/۱	دی
۱/۶	-۱۴/۴	۱۳	-۳/۴	۶/۷	بهمن
۶/۶	-۶/۴	۲۲/۶	۰/۴	۱۲/۷	اسفند

حداکثر سرعت وزش باد (متر بر ثانیه)	ساعات آفتابی (ساعت)	تعداد روزهای یخبندان	متوسط رطوبت نسبی (درصد)		حداکثر بارندگی در یک روز	میزان بارندگی (میلیمتر)	ماه
			ساعت ۱۲:۳۰	ساعت ۶:۳۰			
۱۸	۳۲۵۹/۷	۹۱	۳۴	۶۱	۳۶/۷	۳۶۴/۳۱۳۸۹
۱۴	۲۳۹/۸	۲	۳۷	۷۳	۱۱/۳	۴۴	فروردین
۱۸	۲۵۹/۹	۰	۴۱	۸۰	۳۶/۷	۸۳/۲	اردیبهشت
۱۰	۳۶۴/۷	۰	۲۲	۴۸	۰/۵	۰/۵	خرداد
۱۲	۳۸۴/۹	۰	۲۰	۳۹	۰	۰	تیر
۱۱	۳۴۰/۲	۰	۱۸	۳۸	۰	۰	مرداد
۱۳	۳۲۵/۹	۰	۱۹	۴۳	۱/۶	۲/۲	شهریور
۸	۲۹۴/۵	۰	۲۳	۵۱	۰/۶	۰/۸	مهر
۱۲	۲۵۳/۵	۵	۳۱	۶۲	۰/۵	۹/۵	آبان
۱۲	۲۳۵/۳	۲۲	۳۱	۵۶	۲۹/۴	۵۷/۴	آذر
۱۱	۱۷۲/۵	۲۶	۵۸	۸۳	۱۶/۱	۴۴/۸	دی
۹	۱۸۱/۲	۲۲	۵۸	۸۳	۱۶/۶	۴۶/۸	بهمن
۱۱	۲۰۷/۳	۱۴	۴۴	۷۴	۳۰/۹	۷۵/۱	اسفند

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۱- سرزمین و آب و هوا

۶-۱- وضع جوی شهر نویسکان بر حسب ماه (دنباله)

دمای هوا (درجه سانتیگراد)					ماه
متوسط	حداقل مطلق	حداکثر مطلق	معدل حداقل	معدل حداکثر	
۱۴/۱	-۱۱/۶	۳۹/۲	۷/۷	۲۰/۵ ۱۳۸۹
۱۰/۹	-۳	۲۱/۲	۵/۴	۱۶/۳ فروردین
۱۴/۵	۳/۸	۲۵/۸	۸/۶	۲۰/۴ اردیبهشت
۲۱/۹	۶/۲	۳۶/۶	۱۳/۹	۳۰ خرداد
۲۶/۴	۱۰/۸	۳۹/۲	۱۷/۶	۳۵/۲ تیر
۲۶	۱۴/۲	۳۶/۸	۱۸/۹	۳۳/۲ مرداد
۲۳/۴	۱۱/۸	۳۴/۸	۱۵/۳	۳۱/۵ شهریور
۱۸/۸	۵/۲	۳۰/۲	۱۱/۲	۲۶/۴ مهر
۱۱/۷	۰/۸	۲۶/۴	۵/۴	۱۸/۱ آبان
۸	-۴/۴	۱۸/۶	۱/۸	۱۴/۱ آذر
۱/۷	-۱۰/۴	۱۱	-۲/۵	۶ دی
۰/۵	-۱۱/۶	۱۰/۶	-۳/۷	۴/۶ بهمن
۵/۷	-۵/۲	۲۰/۴	۰/۶	۱۰/۷ اسفند

حداکثر سرعت وزش باد (متر بر ثانیه)	ساعات آفتابی (ساعت)	تعداد روزهای یخبندان	متوسط رطوبت نسبی (درصد)		حداکثر بارندگی در یک روز	میزان بارندگی (میلیمتر)	ماه
			ساعت ۱۲:۳۰	ساعت ۶:۳۰			
۱۴	۳۱۰۵/۶	۶۴	۳۵	۶۳	۵۳/۸	۵۰۹/۶ ۱۳۸۹
۱۰	۲۳۱/۶	۱	۴۰	۷۹	۳۰/۶	۹۸/۱ فروردین
۱۴	۲۵۰/۹	۰	۴۴	۸۲	۳۶/۹	۱۱۰/۹ اردیبهشت
۱۴	۳۵۰/۵	۰	۲۲	۵۴	۱/۸	۲/۴ خرداد
۹	۳۷۳/۶	۰	۱۶	۴۱	۰	۰ تیر
۱۱	۳۱۵/۸	۰	۱۷	۳۸	۰	۰ مرداد
۱۱	۳۰۹/۷	۰	۱۹	۴۹	۱/۴	۱/۹ شهریور
۹	۲۸۷/۳	۰	۲۱	۵۵	۲/۹	۳/۳ مهر
۱۱	۲۴۸/۸	۰	۳۲	۶۴	۲۰	۳۸/۳ آبان
۱۳	۲۳۱/۵	۴	۳۳	۵۴	۵۳/۸	۱۱۰/۱ آذر
۸	۱۷۲/۸	۲۵	۶۰	۸۲	۱۲/۲	۴۰/۲ دی
۹	۱۵۶/۶	۲۳	۶۰	۷۸	۱۸/۹	۵۷/۸ بهمن
۱۴	۱۷۶/۵	۱۱	۵۴	۷۵	۱۳/۳	۴۶/۶ اسفند

۱- سرزمین و آب و هوا ————— سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۱-۶- وضع جوی شهر کبودرآهنگ بر حسب ماه (دنباله)

دمای هوا (درجه سانتیگراد)					ماه
متوسط	حداقل مطلق	حداکثر مطلق	معدل حداقل	معدل حداکثر	
۱۱/۶	-۲۳/۶	۳۹/۴	۳/۲	۲۰۱۳۸۹
۹/۴	-۶/۸	۲۲/۴	۱/۹	۱۶/۸ فروردین
۱۳/۵	۱/۸	۲۸	۶/۴	۲۰/۷ اردیبهشت
۲۰/۷	۶/۲	۳۵/۴	۱۰/۳	۳۱ خرداد
۲۵/۹	۱۰	۳۹/۴	۱۵/۴	۳۶/۳ تیر
۲۴/۱	۱۱/۲	۳۸/۲	۱۴/۷	۳۳/۴ مرداد
۲۱/۶	۷/۴	۳۴/۴	۱۱/۹	۳۱/۴ شهریور
۱۶/۸	۲	۳۰/۸	۶/۶	۲۷/۱ مهر
۸/۷	-۶/۸	۲۵/۴	۰/۲	۱۷/۳ آبان
۳/۲	-۸/۴	۱۷/۲	-۶	۱۲/۳ آذر
-۳/۶	-۲۳/۴	۹/۸	-۹/۶	۲/۴ دی
-۴/۷	-۲۳/۶	۱۰	-۱۰/۳	۰/۹ بهمن
۳/۶	-۱۱	۲۱	-۳	۱۰/۳ اسفند

حداکثر سرعت وزش باد (متر بر ثانیه)	ساعات آفتابی (ساعت)	تعداد روزهای یخبندان	متوسط رطوبت نسبی (درصد)		حداکثر بارندگی در یک روز	میزان بارندگی (میلیمتر)	ماه
			ساعت ۱۲:۳۰	ساعت ۶:۳۰			
۲۰	۲۹۰۷/۸	۱۳۴	۴۱	۷۱	۲۹/۴	۲۸۸/۶۱۳۸۹
۱۷	۲۱۸/۸	۸	۵۲	۸۵	۱۵/۸	۵۹/۲ فروردین
۱۵	۲۱۱/۲	۰	۵۲	۸۸	۲۵/۶	۸۷/۴ اردیبهشت
۲۰	۳۰۸	۰	۲۳	۶۱	۰/۶	۱/۶ خرداد
۱۳	۳۴۱/۸	۰	۲۲	۴۹	۰	۰ تیر
۱۱	۳۲۲	۰	۱۹	۴۳	۰	۰ مرداد
۱۴	۳۰۵	۰	۱۸	۴۸	۰/۴	۰/۴ شهریور
۱۸	۲۸۰/۴	۰	۱۹	۵۴	۰	۰ مهر
۱۵	۲۲۹/۲	۱۶	۵۲	۷۶	۲۹/۴	۳۴/۲ آبان
۱۱	۲۱۹/۲	۳۰	۳۸	۸۰	۲۵	۳۱/۶ آذر
۱۱	۱۳۳/۸	۳۰	۷۴	۹۰	۵/۸	۲۸ دی
۱۱	۱۶۱/۲	۲۷	۷۰	۸۸	۵	۱۷/۸ بهمن
۱۲	۱۷۷/۲	۲۳	۴۹	۸۶	۵/۶	۲۸/۴ اسفند

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۱- سرزمین و آب و هوا

۱-۶- وضع جوی شهر اسدآباد بر حسب ماه (دنباله)

دمای هوا (درجه سانتیگراد)					ماه
متوسط	حداقل مطلق	حداکثر مطلق	معدل حداقل	معدل حداکثر	
۱۱/۸	-۱۹/۹	۳۹	۳/۲	۲۰/۴ ۱۳۸۹
۹/۵	-۴/۵	۲۲	۲/۲	۱۶/۸ فروردین
۱۳/۴	۰	۲۵/۹	۵/۶	۲۱/۳ اردیبهشت
۲۰/۱	۲/۹	۳۷/۶	۹/۴	۳۰/۹ خرداد
۲۴/۱	۸/۳	۳۹	۱۲/۷	۳۵/۶ تیر
۲۳/۸	۹/۹	۳۶/۵	۱۴/۱	۳۳/۶ مرداد
۲۱/۳	۶/۶	۳۵/۴	۱۱	۳۱/۷ شهریور
۱۵/۹	۰/۶	۳۱/۶	۵/۲	۲۶/۷ مهر
۸/۹	-۶/۸	۲۵/۹	-۰/۱	۱۷/۹ آبان
۴/۴	-۷	۱۸/۷	-۴/۷	۱۳/۵ آذر
-۱/۶	-۱۸/۳	۱۰/۵	-۶/۷	۳/۵ دی
-۲/۴	-۱۹/۹	۱۰/۸	-۷/۸	۳ بهمن
۴	-۸/۶	۲۱	-۲/۵	۱۰/۳ اسفند

حداکثر سرعت وزش باد (متر بر ثانیه)	ساعات آفتابی (ساعت)	تعداد روزهای یخبندان	متوسط رطوبت نسبی (درصد)		حداکثر بارندگی در یک روز	میزان بارندگی (میلیمتر)	ماه
			ساعت ۱۲:۳۰	ساعت ۶:۳۰			
۲۶	۳۰۸۰/۷	۱۳۸	۳۷	۶۹	۴۷/۴	۴۱۸/۱ ۱۳۸۹
۲۲	۲۲۵/۴	۷	۴۸	۸۹	۱۴/۵	۷۱/۲ فروردین
۲۳	۲۵۷/۸	۲	۴۶	۹۰	۴۷/۴	۱۳۰/۹ اردیبهشت
۲۶	۳۵۳/۲	۰	۲۱	۵۹	۰/۴	۰/۶ خرداد
۱۳	۳۶۸/۶	۰	۱۵	۴۲	۰	۰ تیر
۱۰	۳۳۰/۴	۰	۱۷	۴۲	۰/۱	۰/۱ مرداد
۷	۳۱۹/۵	۰	۱۹	۵۰	۰	۰ شهریور
۸	۲۸۵/۱	۰	۲۲	۶۲	۰/۱	۰/۱ مهر
۱۰	۲۳۸/۶	۱۷	۳۵	۷۴	۲۲/۴	۲۷/۱ آبان
۸	۲۱۹/۲	۲۹	۳۷	۶۹	۲۴/۴	۴۴/۵ آذر
۸	۱۵۴/۷	۲۹	۶۶	۸۸	۳۰/۵	۵۸/۶ دی
۷	۱۴۴	۳۰	۶۴	۸۷	۱۴/۷	۴۱/۶ بهمن
۹	۱۸۴/۲	۲۴	۵۲	۸۰	۱۰/۶	۴۳/۴ اسفند

۱- سرزمین و آب و هوا ————— سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۱-۶- وضع جوی شهر رزن بر حسب ماه (دنباله)

دمای هوا (درجه سانتیگراد)					ماه
متوسط	حداقل مطلق	حداکثر مطلق	معدل حداقل	معدل حداکثر	
۱۱/۸	-۲۱/۲	۳۸/۶	۳/۹	۱۹/۸ ۱۳۸۹
۹/۴	-۴	۲۰/۸	۲/۸	۱۶ فروردین
۱۲/۹	۱/۸	۲۶	۵/۹	۱۹/۹ اردیبهشت
۲۰/۱	۶	۳۴/۴	۱۰/۲	۲۹/۹ خرداد
۲۵/۷	۸/۴	۳۸/۶	۱۶/۱	۳۵/۳ تیر
۲۴	۱۰/۶	۳۸/۲	۱۵/۵	۳۲/۵ مرداد
۲۱/۴	۷/۶	۳۳/۸	۱۲/۷	۳۰/۱ شهریور
۱۷	۴/۲	۳۰/۴	۷/۶	۲۶/۵ مهر
۹/۲	-۴/۲	۲۴/۸	۱/۳	۱۷/۱ آبان
۴/۵	-۸/۶	۱۸	-۴	۱۲/۹ آذر
-۲/۳	-۲۱/۲	۱۰/۲	-۸/۵	۴ دی
-۳/۲	-۲۰/۸	۸/۲	-۹/۷	۳/۲ بهمن
۳/۴	-۱۰	۲۰/۶	-۳	۹/۷ اسفند

حداکثر سرعت وزش باد (متر بر ثانیه)	ساعات آفتابی (ساعت)	تعداد روزهای یخبندان	متوسط رطوبت نسبی (درصد)		حداکثر بارندگی در یک روز	میزان بارندگی (میلیمتر)	ماه
			ساعت ۱۲:۳۰	ساعت ۶:۳۰			
۲۰	۳۲۰۱/۴	۱۳۰	۴۲	۷۲	۴۶	۳۸۲/۴ ۱۳۸۹
۱۶	۲۴۳/۴	۵	۵۱	۸۳	۱۷/۸	۷۲/۲ فروردین
۱۵	۲۵۸/۶	۰	۵۴	۸۶	۴۶	۱۳۴/۹ اردیبهشت
۱۱	۳۴۷/۳	۰	۲۹	۵۷	۱/۲	۱/۶ خرداد
۱۰	۳۶۵/۱	۰	۲۲	۴۶	۰	۰ تیر
۱۰	۳۴۳/۲	۰	۲۴	۴۵	۰	۰ مرداد
۱۱	۳۲۱	۰	۲۸	۵۵	۰	۰ شهریور
۱۸	۲۸۹/۲	۰	۳۳	۶۴	۰	۰ مهر
۲۰	۲۴۷/۵	۱۳	۴۸	۷۷	۲۸/۴	۴۳/۷ آبان
۷	۲۴۱/۴	۳۰	۴۱	۸۲	۳۲/۴	۳۲/۹ آذر
۱۰	۱۵۳/۸	۳۰	۶۲	۹۰	۸/۸	۳۹/۵ دی
۱۰	۱۹۱/۴	۲۹	۵۹	۸۹	۱۱/۶	۲۹/۸ بهمن
۱۴	۱۹۹/۵	۲۳	۵۰	۸۶	۱۰/۲	۲۷/۸ اسفند

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۱- سرزمین و آب و هوا

۱-۶- وضع جوی شهر فامنین بر حسب ماه (دنباله)

دمای هوا (درجه سانتیگراد)					ماه
متوسط	حداقل مطلق	حداکثر مطلق	معدل حداقل	معدل حداکثر	
۱۲/۱	-۲۱/۴	۴۰/۴	۳/۵	۲۰/۸۱۳۸۹
۱۰	-۶/۱	۲۲/۷	۲/۵	۱۷/۵ فروردین
۱۴	۰/۸	۲۸/۳	۶/۱	۲۱/۹ اردیبهشت
۲۱	۳/۶	۳۶/۸	۱۰/۲	۳۱/۹ خرداد
۲۵/۵	۷/۴	۴۰/۴	۱۴/۵	۳۶/۶ تیر
۲۴/۲	۱۰/۸	۳۸	۱۴/۸	۳۳/۶ مرداد
۲۲	۷/۲	۳۵/۶	۱۲/۳	۳۱/۷ شهریور
۱۷/۲	۲	۳۱/۸	۶/۷	۲۷/۷ مهر
۹/۲	-۶/۴	۲۶	۰/۴	۱۸/۱ آبان
۴	-۸/۶	۱۷/۶	-۵/۶	۱۳/۷ آذر
-۲/۳	-۱۹/۶	۱۱/۶	-۸/۲	۳/۶ دی
-۳/۷	-۲۱/۴	۱۰/۴	-۹/۳	۱/۹ بهمن
۴/۳	-۸/۶	۲۰/۸	-۲/۵	۱۱/۲ اسفند

حداکثر سرعت وزش باد (متر بر ثانیه)	ساعات آفتابی (ساعت)	تعداد روزهای یخبندان	متوسط رطوبت نسبی (درصد)		حداکثر بارندگی در یک روز	میزان بارندگی (میلیمتر)	ماه
			ساعت ۱۲:۳۰	ساعت ۶:۳۰			
۱۸	۳۱۵۴/۱	۱۳۲	۳۷	۶۱	۴۰/۴	۲۹۶/۴۱۳۸۹
۱۷	۲۴۳/۴	۸	۴۷	۸۸	۱۳/۵	۵۰/۳ فروردین
۱۳	۲۵۲/۳	۰	۵۰	۹۱	۴۰/۴	۹۰ اردیبهشت
۱۵	۳۴۳/۹	۰	۲۰	۵۳	۰/۹	۱/۳ خرداد
۱۴	۳۶۴/۵	۰	۱۸	۳۸	۰	۰ تیر
۱۵	۳۳۶/۷	۰	۲۱	۴۰	۰/۲	۰/۲ مرداد
۱۵	۳۲۲	۰	۲۵	۴۷	۱/۴	۱/۴ شهریور
۱۶	۲۹۳/۹	۰	۲۸	۵۶	۰	۰ مهر
۱۳	۲۴۲/۴	۱۷	۳۶	۸۰	۱۴/۱	۴۱/۳ آبان
۱۲	۲۳۱/۸	۲۹	۳۶	۷۶	۳۰/۵	۳۰/۶ آذر
۱۵	۱۴۶/۵	۲۹	۶۳	۸۵	۵/۷	۲۶/۷ دی
۱۵	۱۷۸	۲۸	۶۰	۸۲	۶/۸	۲۷ بهمن
۱۸	۱۹۸/۷	۲۱	۳۹	۸۲	۹/۱	۲۷/۶ اسفند

۱- سرزمین و آب و هوا ————— سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۶-۱- وضع جوی شهرتپاوند بر حسب ماه (دنباله)

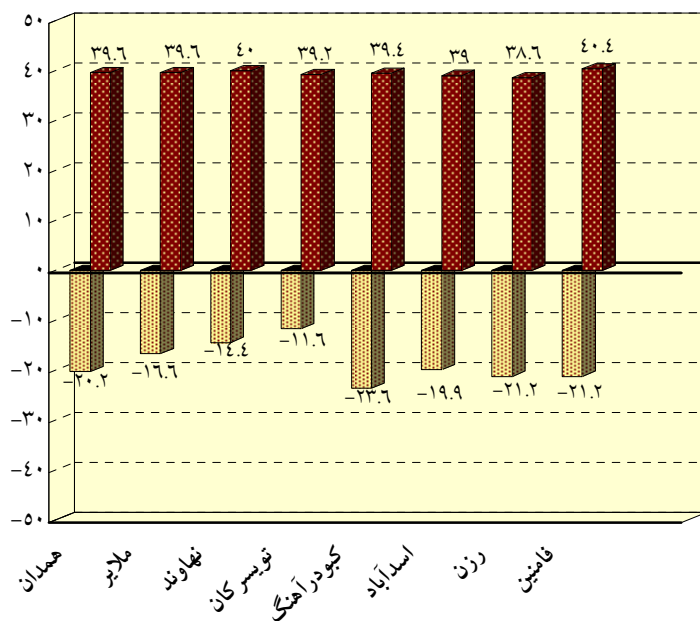
دمای هوا (درجه سانتیگراد)					ماه
متوسط	حداقل مطلق	حداکثر مطلق	معدل حداقل	معدل حداکثر	
۱۲/۶	-۲۲	۴۰/۷	۴/۵	۲۰/۸۱۳۸۹
۱۰/۶	-۶/۷	۲۳/۵	۳/۵	۱۷/۸ فروردین
۱۴/۷	۳/۱	۲۷/۹	۷/۵	۲۱/۹ اردیبهشت
۲۱/۹	۶/۲	۳۶/۸	۱۲	۳۱/۷ خرداد
۲۶/۴	۸/۹	۴۰/۷	۱۶	۳۶/۸ تیر
۲۴/۷	۱۱	۳۸	۱۵/۴	۳۳/۹ مرداد
۲۲/۲	۸/۵	۳۵/۵	۱۲/۴	۳۱/۹ شهریور
۱۷/۷	۳/۴	۳۱/۴	۸	۲۷/۴ مهر
۹/۷	-۵/۵	۲۷/۸	۱/۶	۱۷/۷ آبان
۴/۸	-۶/۷	۱۸/۳	-۴/۱	۱۳/۶ آذر
-۱/۹	-۱۸/۸	۱۲/۵	-۷/۲	۳/۴ دی
-۴	-۲۲	۱۲/۴	-۹/۶	۱/۵ بهمن
۴/۷	-۷/۶	۱۹/۸	-۲	۱۱/۵ اسفند

حداکثر سرعت وزش باد (متر بر ثانیه)	ساعات آفتابی (ساعت)	تعداد روزهای یخبندان	متوسط رطوبت نسبی (درصد)		حداکثر بارندگی در یک روز	میزان بارندگی (میلیمتر)	ماه
			ساعت ۱۲:۳۰	ساعت ۶:۳۰			
۲۴	۲۹۶۲/۹	۱۲۰	۳۸	۶۴	۴۰/۹	۳۱۲/۱۱۳۸۹
۱۸	۲۳۳/۶	۲	۴۴	۸۳	۱۸	۶۲/۵ فروردین
۲۲	۲۳۶/۹	۰	۴۵	۸۳	۳۹/۴	۷۴/۷ اردیبهشت
۲۴	۳۱۳/۹	۰	۱۸	۴۳	۰	۰ خرداد
۱۰	۳۳۰/۷	۰	۱۳	۲۸	۰	۰ تیر
۱۳	۳۱۵/۸	۰	۱۵	۳۲	۰/۲	۰/۲ مرداد
۱۰	۲۹۳/۴	۰	۱۸	۳۸	۱/۱	۱/۱ شهریور
۶	۲۸۴/۷	۰	۲۱	۴۵	۰/۲	۰/۲ مهر
۱۰	۲۳۲/۴	۱۲	۴۲	۷۷	۲۰/۵	۳۳/۹ آبان
۶	۲۳۰/۶	۲۸	۴۲	۷۲	۴۰/۹	۴۰/۹ آذر
۷	۱۳۱/۳	۲۹	۷۴	۹۳	۱۱	۳۸/۹ دی
۱۳	۱۵۹/۲	۲۸	۷۰	۸۹	۶/۲	۲۳/۵ بهمن
۱۳	۲۰۰/۴	۲۱	۵۰	۸۳	۱۵/۷	۳۶/۲ اسفند

مأخذ- اداره کل هواشناسی استان.

نمودار ۱-۱- حداکثر و حداقل مطلق درجه حرارت مراکز شهرستانها: ۱۳۸۹

(درجه سانتیگراد)

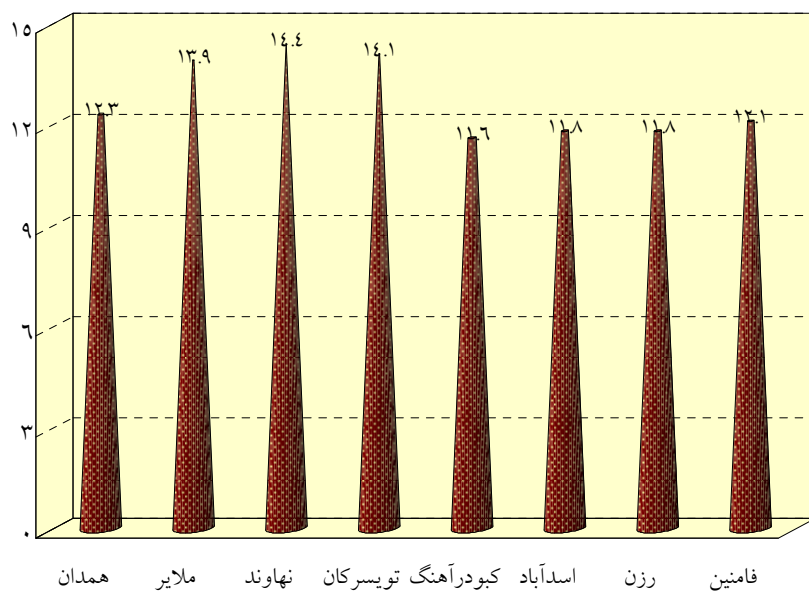

حداقل مطلق
 حداکثر مطلق

منبع: جداول ۱-۶

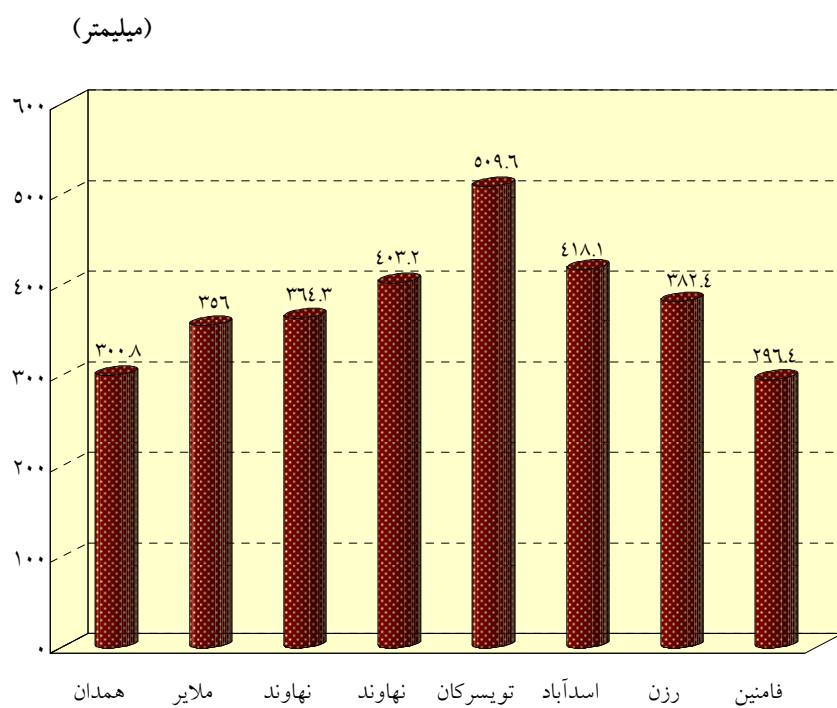
نمودار ۱-۲- متوسط درجه حرارت سالانه مراکز شهرستانها: ۱۳۸۹

(درجه سانتیگراد)

مبنا: جداول ۱-۶

نمودار ۳-۱- میزان بارندگی سالانه مراکز شهرستانها: ۱۳۸۹

مبنا: جداول ۶- ۱

۱- سرزمین و آب و هوا ————— سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹

۷-۱- مساحت جنگلهای طبیعی و اراضی جنگلی، جنگل دست کاشت و درختکاری حاشیه راهها در پایان سال ۱۳۸۹

(هکتار)

درختکاری حاشیه راهها	ذخیره گاههای جنگلی	نهالستان	جنگل ^(۱)		جمع کل	شهرستان
			طبیعی و اراضی جنگلی	دست کاشت		
۴۷۸	۵۱۸/۸	۱۴	۳۶۶۱۷	۳۷۳۵	۴۱۳۶۲/۸	کل استان
۱۳	۰	۰	۰	۴۰۸	۴۲۱	اسدآباد
۵۶	۰	۰	۰	۵۳۹	۵۹۵	بهار
۰	۱۲۰	۰	۳۵۲۲	۲۷۳	۳۹۱۵	تویسرکان
۹۰	۰	۰	۰	۲۴۳	۳۳۳	رزن
۰	۸۰	۰	۴۶۱۷	۵۷۰	۵۲۶۷	فامنین
۷۴	۰	۰	۰	۳۶۸	۴۴۲	کبودرآهنگ
۱۵۵	۱۲۸	۱۴	۴۸۸۳	۲۰۰	۵۳۸۰	ملایر
۴۰	۱۹۰/۸	۰	۲۳۵۹۵	۶۳۵	۲۴۴۶۰/۸	نهاوند ^(۱)
۵۰	۰	۰	۰	۴۹۹	۵۴۹	همدان

(۱) کلیه جنگلکاری های ذکر شده، جنگلکاری های آبی است و از ذکر جنگلکاری های دیم خودداری شده است.

مأخذ- اداره کل منابع طبیعی استان.

سالنامه آماری استان همدان - ۱۳۸۹ _____ ۱- سرزمین و آب و هوا

۸-۱- تعداد پرندگان وحشی مشاهده شده در مناطق حفاظت شده و آزاد استان بر حسب نوع پرنده (پهله - قطعه)

سال	میش مرغ	عقاب		کرکس	قرقی	شاهین	جغد
		دشتی	طلایی				
..... ۱۳۷۰	۱۷	۱۷۷	۳۰	۳	۷۴	۰۰۰	۴۶
..... ۱۳۷۵	۱۱	۱۴۷	۸۹	۹	۹۷	۱۴	۱۲۵
..... ۱۳۸۵	۰	۴۸	۱۳	۱۶	۹۲	۷۸	۲۶۹
..... ۱۳۸۶	۰	۵۱	۲۷	۳۰	۸۷	۶۴	۳۰۰
..... ۱۳۸۷	۰	۴۷	۳۱	۱۷	۸۹	۶۷	۳۱۱
..... ۱۳۸۸	۰	۴۵	۳۵	۲۱	۸۳	۶۹	۲۹۱
..... ۱۳۸۹	۰	۵۵	۴۲	۳۱	۹۷	۷۴	۳۲۰

سال	کبک	باقرقره	مرغابی و غاز	درنا	دلیجه	اگرت	حواصیل
..... ۱۳۷۰	۴۸۷۰	۳۰۴۵	۵۲۰۰	۴۷۰	۵۸	۳۷۰	۲۶۲
..... ۱۳۷۵	۸۱۰۰	۴۴۵۰	۴۹۰۰	۲۰۰۰	۲۱۵	۷۲	۱۴۵
..... ۱۳۸۵	۸۶۴۳	۱۲۱۱	۱۴۵۸	۲۴	۵۹۳	۸۹	۷۶
..... ۱۳۸۶	۹۳۰۰	۷۴۰	۵۶۰	۵۳	۷۸۰	۷۶	۸۴
..... ۱۳۸۷	۹۴۳۰	۸۶۰	۹۴۰	۴۹	۹۰۱	۸۳	۹۷
..... ۱۳۸۸	۹۲۲۱	۸۴۱	۶۶۰	۳۴	۸۷۴	۸۱	۹۳
..... ۱۳۸۹	۱۰۴۰۰	۹۵۲	۷۰۲	۳۱	۹۵۳	۹۲	۱۰۷

مأخذ- اداره کل حفاظت محیط زیست استان.